

Семінар 4

Тема 9

Соціальна профілактика віктимної та суїцидальної поведінки дітей і молоді

План

1. Сутність, класифікація, етапи формування віктимної поведінки дітей і молоді.
2. Види та зміст соціальної профілактики віктимної поведінки дітей і молоді. Форми, методи, засоби соціальної профілактики віктимної поведінки дітей і молоді.
3. Діагностика схильності дітей і молоді до віктимної поведінки. Підібрати діагностичний інструментарій для вивчення рівня сформованості віктимної поведінки дітей і молоді.
4. Ознаки порушень, що сприяють суїцидальній поведінці: емоційні, вербальні, поведінкові, ситуаційні. Визначення і різниця між суїцидальними намірами та суїцидальними спробами. Фактори запобігання суїцидальним спробам. Прийоми та техніки, які треба застосовувати соціальному працівнику для ефективного психологічного консультування підлітків, які демонструють ознаки суїцидальної поведінки.
5. Рівні профілактики суїциду: мета, завдання, зміст. Перший рівень профілактики суїциду (загальна профілактика), другий рівень (первинна профілактика), третій рівень (вторинна профілактика), четвертий рівень (третинна профілактика). Просвітницька превентивна робота суїцидальної поведінки.
6. Діагностика схильності дітей і молоді до суїцидальної поведінки. Підібрати діагностичний інструментарій для вивчення рівня сформованості суїцидальної поведінки дітей і молоді.

Основні поняття: віктим, віктимна поведінка, суїцид, суїцидальна поведінка, суїцидальний намір, суїцидальна спроба, постсуїцидальний стан, суїцидент.

Практичні завдання:

1. Складіть таблицю «Форми профілактики підліткового суїциду».
2. Розробіть план заходів, які можна провести в рамках Всесвітнього дня запобігання самогубствам (10 вересня).
7. Підберіть і принесіть на практичне заняття (можна зробити колаж) фотографії, які, на вашу думку, відповідають темі «День позитиву».
8. Розробіть алгоритм соціально-психологічного супроводу школяра, що здійснив суїцидальну спробу (в тому числі, із залученням медичних працівників).
3. Розробіть пам'ятку для батьків (педагогічних працівників) «Як розпізнати

- гострий кризовий стан дитини і що з цим робити».
4. Підготуйте буклет «Кризова ситуація – хто може допомогти», включіть туди адреси відповідних служб, організацій вашого міста, району чи області, людей, до яких підліток може звернутися.

Список рекомендованої літератури:

1. Войтко В. Характерні особливості суїциду та суїцидальної поведінки: [навчально-методичний посібник]. Кропивницький : КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2016. 44 с.
2. Гарькавець С. О. Віктимологія: навчальний посібник. Луганськ : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2006. 116 с.
3. Давиденко В. Л. Віктимологічна профілактика як напрям протидії злочинності. *Європейські перспективи*. 2015. № 1. С. 78-81.
4. Лебедєв Д. В., Назаров О. О., Тімченко О. В., Христенко В. Є., Шевченко І. О. Психологія суїцидальної поведінки: посібник / за заг. ред. проф. О. В. Тімченка. Харків : УЦЗУ, 2007. 129 с.
5. Максимова Н. Ю. Психологія девіантної поведінки: навч. посібник. Київ : Либідь, 2011. 520с.
6. Небезпечні квести для дітей: профілактика залучення: методичні рекомендації. Київ : ТОВ «Агентство «Україна», 2017. 76 с.
7. Поственція суїциду (буліциду): робота з колективом закладу освіти: методичні рекомендації / за ред. С. Л. Чуніхіної, Л. А. Найдьонової, Н. Ф. Умеренкової; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2022. 76 с.
8. Психологія суїциду: посібник / за ред. В.П. Москальця. Київ : Академвидав, 2004. 288 с.
9. Рибалка В. В. Психологічна профілактика суїцидальних тенденцій в учнівській молоді: Методичні рекомендації. Київ : ІПППО АПН України, КФ ВМУРОЛ «Україна», ПП Щербатих О.В., 2007. 68 с.
10. Сингаївська І. В. Сучасні прояви віктимності жінок: окремі питання віктимологічної профілактики. URL: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:8Tmq4UmNNsAJ:www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe
11. Суїцидальна поведінка неповнолітніх: сутність, причини, профілактика / укл.: Марухина І. В., Сагайдак О. Б. Суми : Нота Бене, 2009. 40 с. Укладачі: – завідувача обласним центром практичної психології і соціальної роботи.
12. Сушик Н. Соціально-педагогічна профілактика віктимної поведінки підлітків: теоретичний аспект. *Нова педагогічна думка*. 2016. № 1 (85). С. 38–41. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2016_1_12